

EDUSKUNNAN KIRJELMÄ 39/2012 vp

Lakialoite laiksi eduskuntaryhmistä ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24 §:n muuttamisesta

Asia

Ed. Jan Vapaavuori ym. ovat tehneet lakialoitteen laiksi eduskuntaryhmistä ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24 §:n muuttamisesta (LA 64/2012 vp).

Valiokuntakäsittely

Perustuslakivaliokunta on antanut asiasta mietinnön (PeVM 11/2012 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

eduskuntaryhmistä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään eduskuntaryhmistä ja niiden rekisteröinnistä samoin kuin eduskuntaryhmien valtion talousarvion perusteella saamista tuesta sekä tuen käytöstä ja valvonnasta.

2 §

Eduskuntaryhmän tehtävät

Eduskuntaryhmä huolehtii perustuslaissa säädettyistä ja muista eduskuntaryhmän säännöissään hyväksymistä tehtävistä.

3 §

Eduskuntaryhmän oikeushenkilöys

Eduskuntaryhmä merkitään eduskunnan keskuskanslian pitämään eduskuntaryhmärekisteriin (*rekisteri*). Rekisteröity eduskuntaryhmä voi saada nimiinsä oikeuksia ja tehdä sitoumuksia sekä olla asianosaisena tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa. Rekisteröidyn eduskuntaryhmän jäsenet eivät ole henkilökohtaisessa vastuussa ryhmän velvoitteista, eikä heillä ole oikeutta ryhmän varoihin.

Eduskuntaryhmä saa harjoittaa sellaista sen säännöissä määrättyä elinkeino- ja ansiotoimintaa, joka välittömästi liittyy ryhmän tehtäviin ja jota ei voida pitää taloudellisesti merkittävänä.

Eduskuntaryhmän kotipaikka on Helsinki. Eduskuntaryhmälle toimitettu haaste ja muu tiedoksianto katsotaan toimitetuksi, kun se on annettu tiedoksi eduskuntaryhmän puheenjohtajal-

le tai muulle henkilölle, jolla on yksin tai yhdessä toisen kanssa sääntöjen mukaan oikeus edustaa ryhmää.

4 §

Säännöt

Eduskuntaryhmän säännöissä on määrättävä:

- 1) eduskuntaryhmän nimi;
- 2) eduskuntaryhmän johto ja toimielimet sekä niiden tehtävät, toimikausi, valintatapa ja jäsenmäärä;
- 3) miten valitaan eduskuntaryhmän ehdokkaat eduskunnan toimielimiin ja eduskunnan valitsemiin muihin toimielimiin;
- 4) kenellä on oikeus eduskuntaryhmän nimen kirjoittamiseen;
- 5) eduskuntaryhmän tilintarkastajan valinnasta, lukumäärästä ja toimikaudesta;
- 6) eduskuntaryhmän päätettäviksi kuuluvat asiat ja päätöksentekotavat;
- 7) miten eduskuntaryhmän sääntöjä muutetaan;
- 8) miten eduskuntaryhmän varat käytetään, jos eduskuntaryhmän toiminta lakkaa.

5 §

Eduskuntaryhmän nimi

Eduskuntaryhmän nimessä on oltava sana "eduskuntaryhmä". Nimessä saa viitata sen puolueen nimeen, jonka jäseniä enemmistö eduskuntaryhmään kuuluvista kansanedustajista on. Nimi ei saa olla sekoitettavissa toisen rekisteröidyn puolueen tai toisen eduskuntaryhmän taikka rekisteröidyn yhdistyksen nimeen. Nimi ei myöskään saa olla vastoin lakia.

6 §

Eduskuntaryhmän jäsenyys

Eduskuntaryhmän muodostavat saman rekisteröidyn puolueen tai valitsijayhdistyksen ehdokaslistalta viimeksi toimitetuissa eduskuntavaaleissa muista vaalipiireistä kuin Ahvenanmaan maakunnan vaalipiiristä valitut henkilöt

sekä ne muut kansanedustajat, jotka eduskuntaryhmä jäsenikseen hyväksyy.

Kansanedustaja voi kesken vaalikauden erota eduskuntaryhmästä ilmoittamalla siitä kirjallisesti eduskuntaryhmälle ja siirtyä eduskuntaryhmästä toiseen, perustaa uuden eduskuntaryhmän tai jättäytyä eduskuntaryhmien ulkopuolelle.

7 §

Eduskuntaryhmän rekisteröinti

Eduskuntaryhmän on viivytyksettä järjestäytymiskokouksensa jälkeen annettava eduskunnan keskuskansliaan perusilmoitus eduskuntaryhmästä. Ilmoituksen tekemisestä vastaa ryhmän puheenjohtaja. Perusilmoitusta ei tarvitse tehdä eduskuntavaalien jälkeen uudelleen, jos saman puolueen ehdokaslistalta on edelleen valittu ainakin yksi kansanedustaja.

Jos rekisteröidyissä seikoissa tapahtuu muutos, on tästä tehtävä eduskunnan keskuskansliaan muutosilmoitus rekisteriin merkittäväksi. Muutosilmoitus on tehtävä viimeistään kahden viikon kuluessa muutoksesta.

Eduskunnan keskuskanslia poistaa rekisteristä viran puolesta eduskuntaryhmän, jolla ei enää ole yhtään kansanedustajaa eduskunnassa. Purkautuvan eduskuntaryhmän velat on maksettava ennen varojen jakamista. Eduskunnan pääsihteerin voi pyytää julkista haastetta eduskuntaryhmän velkojille ja valita yhden tai useamman selvityshenkilön, jonka on annettava purkautumisesta loppuselvitys keskuskansliaan.

8 §

Rekisteröitävät tiedot

Eduskuntaryhmästä rekisteröidään seuraavat tiedot:

- 1) eduskuntaryhmän nimi ja säännöt;
- 2) eduskuntaryhmän puheenjohtajien, jäsenten ja tilintarkastajien nimet sekä ne henkilöt, joilla on oikeus kirjoittaa ryhmän nimi.

Rekisteri siihen kuuluvine asiakirjoinen on julkinen. Jokaisella on oikeus saada tietoja ja otteita rekisteristä ja siihen kuuluvista asiakirjoista

ta siten kuin viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään. Lisäksi rekisteri pidetään tietoverkossa yleisön saatavilla eduskunnan verkkosivuilla.

Henkilötiedot poistetaan rekisteristä kun tehtävä tai edustajan jäsenyys eduskuntaryhmässä päättyy. Henkilötietojen keräämisestä ja tallettamisesta sekä rekisteriin tallennettujen tietojen käyttämisestä ja luovuttamisesta säädetään lisäksi henkilötietolaissa (523/1999).

9 §

Ilmoitusten käsittely

Eduskunnan keskuskanslia tarkastaa perusilmoituksesta, onko rekisteröinnille estettä. Perusilmoituksen hyväksymisestä päättää eduskunnan pääsihteeri.

Jos rekisteröimiselle havaitaan este, ilmoituksen tekijälle varataan tilaisuus määrääjässä täydentää tai oikaista perusilmoitusta.

Muutosilmoituksen käsittelystä on soveltuvin osin voimassa, mitä perusilmoituksen tarkastamisesta ja sen merkitsemisestä rekisteriin säädetään.

2 luku

Eduskuntaryhmän saama tuki ja sen käytön valvonta

10 §

Eduskuntaryhmän valtion talousarviosta saama tuki

Eduskuntaryhmä saa valtion talousarvioon otetun määrärahan rajoissa avustusta eduskuntaryhmän toiminnalle välttämättömän henkilöstön palkkaamiseen ja eduskuntaryhmän toiminnasta aiheutuviin muihin menoihin.

Määräraha jaetaan eduskuntaryhmien kesken siten, että kukin eduskuntaryhmä saa kuukausittain samansuuruisen perussumman ja eduskuntaryhmään kuuluvien edustajien määrän mukaisen lisäsumman. Perussumma suoritetaan kuitenkin

vain vaalituloksen perusteella muodostetulle eduskuntaryhmälle.

Tähän avustukseen ei sovelleta valtionavustuslakia (688/2001).

11 §

Eduskuntaryhmän toimitilat, toimistovälineet ja hallintopalvelut

Eduskuntaryhmä saa maksutta käyttöönsä eduskunnan kanslialta kokous- ja toimistotiloja, kalusteita, työvälineitä, tietojenkäsittelypalveluita ja muita hallintopalveluita sen mukaan kuin eduskunnan kansliatoimikunta päättää.

12 §

Eduskuntaryhmän kirjanpito, tilinpäätös ja tilintarkastus

Eduskuntaryhmän kirjanpito ja tilinpäätös laaditaan siten kuin kirjanpitolaissa (1336/1997) säädetään yhdistyksestä.

Eduskuntaryhmällä on oltava tilintarkastuslaissa (459/2007) tai julkishallinnon ja -talouden tilintarkastajista annetussa laissa (467/1999) tarkoitettu tilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisö. Tilintarkastajaan ja tilintarkastukseen sovelletaan, mitä näissä laeissa säädetään.

Eduskuntaryhmän on toimitettava eduskunnan kansliaan tilinpäätös liitteineen ja tilintarkastuskertomus kuukauden kuluessa siitä, kun tilinpäätös on vahvistettu, kuitenkin viimeistään toukokuun loppuun mennessä.

13 §

Valvonta

Eduskunnan kansliatoimikunta valvoo eduskuntaryhmän saaman avustuksen käyttöä sekä tämän lain ja sen nojalla annettujen määräysten noudattamista.

Eduskunnan kanslia tarkastaa eduskuntaryhmän kirjanpidon ja valvonnan kannalta tarpeelliset asiakirjat. Ulkopuolinen asiantuntija voi kansliatoimikunnan pyynnöstä avustaa tarkastuksessa.

Tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä suorittava henkilö on velvollinen pitämään salassa tehtävään suorittaessaan saamansa tiedot eduskuntaryhmän tai toisen liike- tai ammattisalaisuudesta taikka toisen taloudellisesta asemasta tai henkilökohtaisista oloista, jollei se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, suostu tiedon ilmaisemiseen. Valvonnasta laadittavat raportit ovat kuitenkin aina julkisia asiakirjoja.

Salassa pidettäviä tietoja ja asiakirjoja voidaan luovuttaa esitutkintaviranomaiselle ja syyttäjälle taikka muulle lain mukaan tietojen saantiin oikeutetulle viranomaiselle.

14 §

Avustuksen keskeyttäminen ja takaisin periminen

Jos eduskuntaryhmä ei noudata tätä lakia tai sen nojalla annettuja määräyksiä, kansliatoimikunta voi määrätä avustuksen maksamisen keskeytettäväksi, kunnes velvoite on täytetty. Päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

Kansliatoimikunta voi määrätä maksetun avustuksen takaisin perittäväksi siltä osin kuin eduskuntaryhmä on käyttänyt avustusta virheellisesti, jollei virhettä ole kansliatoimikunnan huomautuksen johdosta korjattu. Takaisin perittävä määrä voidaan vähentää samalle eduskuntaryhmälle myöhemmin maksettavasta avustuksesta. Jos sellaista tai käyttämättä jäänyttä avustusta ei ole, peritään virheellisesti käytetty määrä henkilökohtaisesti ja yhteisvastuullisesti niiltä, jotka tahallaan käyttivät eduskuntaryhmän avustusta väärin.

15 §

Jäsenten siirtyminen toiseen eduskuntaryhmään ja ryhmän toiminnan loppuminen

Jos eduskuntaryhmän kaikki jäsenet siirtyvät toiseen eduskuntaryhmään, maksettu avustus siirtyy vastaanottavalle eduskuntaryhmälle. Jos jäsenet siirtyvät eri ryhmiin, maksetut avustukset jaetaan eduskuntaryhmien kesken niihin siir-

tyvien jäsenten lukumäärän mukaisessa suhteessa. Jos eduskuntaryhmän toiminta muutoin loppuu, käyttämättä jäänyt avustus palautetaan eduskunnan kanslialle velvoitteiden suorittamisen jälkeen.

16 §

Tarkemmat määräykset

Kansliatoimikunta voi antaa tarkempia menettelyyn liittyviä määräyksiä avustuksen maksamisesta ja sen käytön valvonnasta.

3 luku

Erinäiset säännökset

17 §

Tilikausi

Eduskuntaryhmän tilikausi on kalenterivuosi.

18 §

Vahingonkorvausvelvollisuus

Eduskuntaryhmän puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, sääntöjen mukaisen toimielimen jäsen ja tilintarkastaja on velvollinen korvaamaan vahingon, jonka hän on toimeensa tahallisesti tai huolimattomuudesta aiheuttanut eduskuntaryhmälle. Sama koskee vahinkoa, joka on aiheutettu eduskuntaryhmän jäsenelle tai muulle tätä lakia, eduskuntaryhmää koskevaa muuta säädöstä tai eduskuntaryhmän sääntöjä rikkomalla. Työntekijän asemassa olevan vahingonkorvausvelvollisuudesta säädetään erikseen.

Vahingonkorvauksen sovittelusta sekä korvausvastuun jakautumisesta kahden tai useamman korvausvelvollisen kesken on voimassa, mitä vahingonkorvauslain (412/1974) 2 ja 6 luvussa säädetään. Tilintarkastaja vastaa myös vahingosta, jonka hänen apulaisensa tahallisesti tai huolimattomuudesta on aiheuttanut. Jos tilintarkastajana on tilintarkastusyhteisö, vastaavat vahingosta yhteisö ja se, jolla on päävastuu tilintarkastuksen toimittamisesta.

Tämän pykälän perusteella ajettava muuhun kuin rangaistavaan tekoon perustuva kanne on nostettava eduskuntaryhmän puheenjohtajaa, varapuheenjohtajaa tai sääntöjen mukaisen toimielimen jäsentä vastaan viiden vuoden kuluessa sen tilikauden päättymisestä, jona kanteen perusteena oleva päätös tehtiin tai kanteen perusteena olevaan toimenpiteeseen ryhdyttiin, sekä tilintarkastajaa vastaan viiden vuoden kuluessa siitä, kun kanteen perusteena oleva tilintarkastuskertomus esitettiin. Kanne eduskuntaryhmälle aiheutetun vahingon korvaamisesta voidaan nostaa myös Helsingin käräjäoikeudessa.

19 §

Hallintolain soveltaminen ja muutoksenhaku

Tämän lain mukaisten asioiden käsittelyyn kansliatoimikunnassa ja eduskunnan kansliassa sovelletaan hallintolakia (434/2003).

Pääsihteerin tekemään päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Päätökseen tyyty-

mätön voi vaatia siihen oikaisua kansliatoimikunnalta seitsemän päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Kansliatoimikunnan tekemään päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Asia on käsiteltävä korkeimmassa hallinto-oikeudessa kiireellisenä.

20 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2013. Ennen tämän lain voimaantuloa muodostetun eduskuntaryhmän on tehtävä 7 §:ssä tarkoitettu perusilmoitus viimeistään 1 päivänä maaliskuuta 2013.

Tällä lailla kumotaan eduskuntaryhmien tuesta annettu laki (1091/2010).

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

Helsingissä 20 päivänä joulukuuta 2012
